

Täysistunto

Tiistai 4.11.2025 klo 14.00—20.27

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 156/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen keskeinen saavutus on ollut julkisen talouden kunnianhimoinen sopeut-
taminen. Olemme sopeuttaneet jo 6 miljardin euron edestä. Vaikka valtaosa sopeutuksesta
tehdään valtion käyttömenoja karsimalla, [Hälinää — Puhemies koputtaa] olemme joutu-
neet turvautumaan myös joihinkin veronkorotuksiin. Veropoliittisesti olemme halunneet
välttää suoran työn verotuksen kiristämisen, joten pyrimme verottamaan reilusti ja oikeu-
denmukaisesti yhteiskunnan muita veropohjia. Yhteiskunnan digitalisoituessa ja sähköis-
tyessä on luontevaa, että jatkossa verotamme sähköenergiaa suhteellisesti enemmän.

Sähköenergian tuotanto perustuu laajaan veronmaksajan tukeen, jos ajattelemme vaikkapa 1970-luvun ydinvoimalahankkeita, valtionyhtiöitä energiasektorilla, kantaverkkoa tai tuulimyllyjen syöttötariffeja. Sähköenergian tuotanto on ollut ja tulee olemaan vahvasti
kiinni valtiossa, sillä esimerkiksi kantaverkko on taloudelliselta luonteeltaan luonnollinen
monopoli. Taloustieteen perustotuuksien mukaan luonnolliset monopolit kannattaa pitää
valtion ja veronmaksajan hansassa. Näin ollen sähkömarkkinoilla on hieman poikkeuk-
sellinen asema verrattuna vaikkapa autokauppaan tai tavanomaiseen liiketoimintaan.

Arvoisa puhemies! Suomen eräs merkittävä kansainvälinen kilpailuetu on puhdas ja
edullinen sähkö. Laajat tuulivoimapuistot, vesivoima ja ydinvoima tuottavat meille edul-
lista sähköä — harvoja valopilkkuja kotitalouksien kasvaneissa kustannuksissa. Tietotek-
nillisten sovellutusten kehittyessä ja sosiaalisen median ja pilvipalveluiden kasvaessa da-
takeskusten määrä tulee kasvamaan Suomessakin merkittävästi. Suomen verrattain kylmä
ilmasto tarjoaa edulliset olosuhteet laskennan jäähdytykselle. Veronmaksajan pääosin
omistama kantaverkko on samoin luotettava, ja sen liitynnät tarjoavat edullista ja toimitus-
varmaa sähkötehoa. Tekoälybuumi jatkuu, eikä suurten kielimallien kehitykselle ole lop-
pua näköpiirissä. Siksi datakeskusten määrä jatkaa kasvuaan — voimme sanoa, että inter-
net ja tekoäly asuvat niissä. On kuitenkin eri asia, pitääkö veronmaksajan tukea verotuella

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

esimerkiksi pornon laskentaa, kryptovaluuttalouhintaa tai tietoturvallisesti epämääräisiä sovelluksia. [Timo Harakan välihuuto] Naapurimaissamme datakeskusten vastaava verotuki on poistettu. [Timo Harakka: Ruotsissa palautettiin!]

Arvoisa puhemies! — Hetkinen. Pahoittelut, sähköiset laitteet joskus tuppaavat haparoimaan. — [Puhuja käytti puheenvuoron pitämiseen sähköistä laitetta] — No niin, arvoisa puhemies! Datakeskusten tarvitsema sähköteho on valtaisa. Pelkästään... — Nyt on joku mennyt tänne laitteeseen. — Pelkästään Forssaan suunnitteilla oleva kokonaisuus saattaa kuluttaa noin puolet Olkiluoto kolmosen sähkötehosta ja melkein kymmenyksen koko Suomen sähkötarpeesta, ja kyseessä on siis vain yksi datakeskus. Eri arvioiden mukaan näiden konesalien sähköntarve voi nousta muutaman vuoden kuluessa jopa 1,5 gigawattiin. Salien taloudellinen lisäarvo kansantaloudessamme voi kuitenkin jäädä suhteellisen maltilliseksi, jos ja kun ulkomaiset suorat investoinnit työllistävät pysyvästi melko vähän työvoimaa varsinaisen rakentamisen jälkeen. Joissain skenaarioissa tällainen keskus voi olla vain sähköä ostava ja myyvä välittäjä turvallisuus- ja jäähdytyspalveluineen sekä varavoimakoneineen. Tällöin investointien pysyvä vaikutus bkt:hen voi jäädä rajalliseksi. Suomalaisen kansantulon kannalta tarvitsisimme korkeamman jalostusarvon vientiä — sähkö sellaisenaan on aika primitiivinen vientituote. Ideaalitulanteessa suomalaiset firmat voisivat viedä tekoälymalleja ja huipputason tietoteknisiä palveluja. Emme elä olemalla sähköenergiareservaatti. Datakeskusinvestoinnit voivat kuitenkin parhaimmillaan täydentää elinkeinorakennettamme, mutta kansantaloutemme selkärangaksi TikTokista ei ole. On myös syytä pohtia, tarvitsevatko maailman rikkaimmat suuryritykset veronmaksajan selkänahasta raavittuja verotukia.

Olisi tietenkin toivottavaa, että investoinnit toisivat mukaan vaikkapa merkittävät määrät t&k-toimintaa tai muita rinnakkaisinvestointeja — tämä jää nähtäväksi. Sähköverkon lisääntyneen kuorman vuoksi sähkön hinta nousee, kuten Irlannissa, ellei sähköntarjonta lisääntynyt nopeasti. Datakeskukset tarvitsevat etupäässä vakaata sähkötehoa, perusvoimaa, ja sähkömarkkinoiden joustoihin osallistuminen voi osoittautua hankalaksi. Toivon mukaan hukkalämpö saadaan hyödynnettyä mahdollisimman tehokkaasti esimerkiksi kaukolämpöverkossamme, kuten monin paikoin näyttää. Kannattaa muistaa, että esimerkiksi lisäydinvoiman rakentaminen on kovin hidasta, projektit voivat kestää vuosikymmeniä. Tuulipuistoja on melko tavalla. Jossakin päin Suomea poliittinen vastustus tuulivoimalle on kasvussa. [Timo Harakka: Kenenkähän ansiosta?] Kokonaisuus on haastava.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi eräitä lainkohtia sähköntarjontaan ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetusta laista. Lainkohdat kumoamalla konesaleissa käytettävän sähköntarjontaan vero siirrettäisiin alemmasta sähköntarjontaluokasta II yleiseen sähköntarjontaluokkaan I, jonka vero on 2,24 senttiä kilowattitunnilta. Alemman sähköntarjontaluokan vero on 0,05 senttiä kilowattitunnilta, joten ehdotettu muutos nostaisi käytettävän sähköntarjontaveroa 2,19 senttiä kilowattitunnilta. [Timo Harakan välihuuto] Kyseisen verotuen poistamisesta päätettiin keuhällä 2025 yhtenä toimenpiteenä korvattaessa makeisten ja suklaan arvonalisäveron korottamatta jättämisestä seurannutta vajetta valtion verotuloihin. Esitys liittyy valtion vuoden 2026 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2026.

Verotuen poiston valmisteverotuloja lisäävän vaikutuksen arvioidaan olevan vuositasona noin 47 miljoonaa euroa, vuoden 26 tasolla. Koska muutos tulisi voimaan vasta heinäkuussa, ehdotus lisäisi valtion sähköntarjontatuloja vuodelta 2026 noin 24 miljoonaa euroa. Datakeskusten ennustetun sähköntarjontakulutuksen kasvun seurauksena vuositason verotuottovai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

kutus kasvaisi ajan myötä. Verotuen poiston valmisteverotuloja lisäävän vuositason vaikutuksen arvioidaan olevan noin 56 miljoonaa euroa vuoden 27 tasolla ja noin 74 miljoonaa euroa vuoden 29 tasolla. Sähköverotuen poistaminen nostaisi datakeskustoimintaa harjoittavien yritysten kustannuksia verotuen poiston verran.

Arvoisa puhemies! Vaikka nykyinen sähköverotuki nyt ehdotetaan poistettavaksi, hallitus on päättänyt varmistaa Suomen kilpailukyvyyn, kansantalouden ja kokonaisedun kannalta hyödyllisten datakeskusinvestointien toteuttamisen. Tätä varten hallitus valmistelee parhaillaan datatalouden tiekartan suosituksia hyödyntäen uuden tukimallin tavoitteen saavuttamiseksi. Sen valtiontaloudelliset vaikutukset voivat olla enintään nykyisen datakeskusten sähköverotuen suuruiset. Hallitus päättää valmistelun päälinjausta mahdollisimman pian, ja tavoitteena on, että tuki on voimassa syksyllä 2026.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Halukkaat edustajat voivat pyytää minuutin mitaista vastauspuheenvuoroa painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

14.10 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin vahingollinen esitys koko Suomen kansantaloudelle. [Juha Mäenpää: Mistäs sä sen tiedät?] Muistetaanko nyt hiukan tätä surullisenkuuluisaa historiaa, joka tähän liittyy? Huonosti valmisteltu makeisvero, sitten Fazer uhkasi luopua Lahden investoinnistaan, sitten häthätää keksittiin kaivosveron ja datakeskusveron nostaminen — se taisi olla Pena, joka sen keksi — ja sen jälkeen sitten viime viikolla hallitukselta kaikkein surkuhupaisin toimenpide, joka jättää Hölmölän peiton jatkajatkin varjoonsa, nimittäin se, että veronkorotus tulee voimaan — eli miljardien, kymmenien miljardien investoinnit ovat nyt vaarassa — mutta samaan aikaan luvattiin kompensatio, joka ei siis toisin sanoen parannakaan valtiontalouden tilaa sentin senttiä.

Arvoisa valtiovarainministeriö, nyt kun tuotte tämän eduskuntaan, niin meidän pitää tietää a) minkälainen tämä kompensatio on ja b) mistä se kuuluisa 47 miljoonaa sitten otetaan, jotta voimme eduskunnan käsittelyssä arvioida, onko tässä esityksessänne mitään järkeä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

14.11 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En nyt ota kantaa niinkään tämän esityksen hyvyyteen tai sen sisältöön, vaan puhun enemmänkin yleisellä tasolla. Tässähän on myös kysymys siitä vakaasta ja ennustettavasta toimintaympäristöstä, kun Suomeen investoidaan.

Ymmärrän sen, ettei TikTok voi olla Suomen talouden selkäranka, niin kuin ministeri tässä totesi — ei varmaan politiikankaan teon selkäranka pitäisi olla, vaikka joillekin on. Mutta onhan tämä vähän erikoinen ratkaisu, että samaan aikaan, kun kovasti perustellaan, että tämä verotuki poistetaan, luodaan rinnalle uusi tuki, joka voi olla maksimissaan samansuuruinen. Tämähän menee aivan sekavaksi. Ei ollut hallitusohjelmassa tällaista ratkaisua. Nyt sitten keväällä päätettiin, että poistetaan verotuki, ja nyt samalla sitten tänä syksynä päätettiin, että tulee uusi tuki, ja kun tulee uusi tuki, niin ei tiedetä, mitä seuraava hallitus tekee, poistaako se sen tuen vai palauttaako se jonkun. Eihän tämmöisessä toimintaympäristössä Suomeen uskalla kukaan investoida, ja tästä olen nyt huolissani.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

14.12 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Datakeskuksista puhutaan usein yhtenäisenä ryhmänä, mutta niin kuin ministeri Purraikin tässä totesi, on datakeskuksia aika moneen lähtöön. Yhtäältä yhdessä ääripäässä meillä voi olla kryptovaluuttoja louhiva, fossiilisilla polttoaineilla pyörivä datakeskus ja toisessa ääripäässä taas vastaavasti yhteiskunnalle hyvinkin merkittäviä palveluja tarjoava datakeskus, joka päinvastoin vahvistaa meidän energiajärjestelmää ja toimii vähäpäästöisesti.

Datakeskusten yleinen sähköverotuki on tullut tiensä päähän ja jäänyt ajastaan jälkeen, niin kuin ministerikin tässä kuvasi. Mutta kun mietitään tähän päivään paremmin sopivia ratkaisuja, niin on tärkeää säilyttää kannustimet siihen, että datakeskuksilla on meidän energiajärjestelmää tukeva rooli. Se tarkoittaa hukkalämpöjen hyödyntämistä järkevästi, se tarkoittaa osallistumista sähköjärjestelmän joustoihin ja varavoiman tarjoamiseen, se tarkoittaa vähäpäästöisen energian hyödyntämistä, ja se tarkoittaa mahdollisimman suurta energiatehokkuutta. Valitaan lopulta minkälainen malli tahansa tämän nyt poistuvan verotuen tilalle, niin toivon, että se tukee näitä tavoitteita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

14.13 Johannes Yrttiaho vas (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Kuukausien ajanpeluun jälkeen nyt poistatte datakeskusten täysin perusteettoman veroalen, ja se on oikein. Suomessa on ilman nollaveroakin kaikki datakeskusten vetovoimatekijät, jos niitä tänne haluatte.

Veroale tosin tulisi lopettaa heti 1.1. eikä vasta ensi vuoden heinäkuusta alkaen, kuten nyt esitätte. Koko vuodelta verotuotto valtiolle olisi melkein 50 miljoonaa euroa. Lupasitte tämän esityksen jo varhain viime keväänä, kun paikkasitte Fazerin lobbauksesta makeisveron valtiontalouteen jättämää kymmenien miljoonien aukkoa. Sitten kuitenkin veditte tämän datakeskusten veronkiristyksen takaisin, kun Google puolestaan alkoi lobata teitä. Ja sitten nyt lopulta nöyryytte näitten datajättien painostukseen ja lupasitte datakeskuksille uuden melkein 50 miljoonan euron yritystuen, jolla hyvitätte siis tämän veronkiristysten.

Myöhemmin tänään käsitellään potkulakia, esitystä, jolla helpotatte työntekijän irtisanomista. Sekin on isojen yhtiöiden vaatimus. Irtisanomista helpotetaan ja työsuhdeturvaa puretaan, työnantajille laaditaan helpotuksia ja yhtiöille räätälöidään etuja. [Puhemies koputtaa] Eikö niiltä pitäisi ottaa, joilla eniten on? Eikö näillä globaaleilla jättiläisillä ole varaa maksaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

14.14 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä tämä poukkoilu nyt hieman ihmetyttää. Ensin hallitus tosiaan päätti perua makeisveron, mikä sinänsä on ihan hyvä, että näin tapahtui. Sitten hätiköidysti keksitään datakeskusveron korotus, ja kuitenkin samaan aikaan sitten lopputuloksena päädytään antamaan vastaava summa toisenlaisena tukena. Onko tässä nyt, ministeri, päätä tai häntää?

Minä olen kyllä täsmälleen samaa mieltä kuin edustaja Harakka tuossa aiemmin, että kyllähän eduskunnan täytyy päätöksiä tehdessään tietää, mistä on kyse, millaista tukimuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

toa mahdollisesti kaavaillaan. Kyllä tämä, ministeri, on omiaan heikentämään investointiympäristöä, luomaan epävarmuutta. Me saatamme menettää tässä aika paljon tällaisella poukkoilulla. Mitä mieltä, ministeri, itse olette tästä teidän hallituksenne politiikan johdonmukaisuudesta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jari Koskela, olkaa hyvä.

14.15 Jari Koskela ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Tässä vähän ihmettelen. Jos 2,19 senttiä kilowattitunnilta on tämä uusi hinta, niin johtaako tämä siihen, että Suomi ei enää ole vetovoimainen maa näille yrityksille? Niitähän on nyt tulossa pilvin pimein. Uskon kyllä, että vaikka tämä korotuskin laitetaan voimaan, niin siitä huolimatta niitä tulee. [Timo Harakan välihuuto] On laskettu, että valtiolle tästä kuitenkin tuloutuu niin, että vuoteen 30 mennessä puhuttaisiin 100 miljoonan luokan tuloista. Silläkin on oma merkityksensä tässä nykyisessä valtion tilanteessa.

Me tiedetään, että datakeskukset kuluttavat parhaimmillaan sähköä keskikokoisen kaupungin verran. Siksi tämä on sellainen asia, mikä pitää kyllä huolella käydä läpi, ja pitää perata ja tutkia ja katsoa, mitkä ne plussat ja miinukset ovat. Kuten arvoisa ministerikin sanoi, korkean jalostustason vientiä me haluamme. Sen takia tämä läpivalaisu kyllä on ihan kohdallansa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

14.16 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edellinen puheenvuoro hyvin kuvasi sitä tilannetta, miten vaikeassa tilanteessa varmaan hallituskin on. Toisaalta halutaan tietysti investointeja Suomeen, mutta sitten pohditaan, mikä se sähkön tarve on ja onko meillä riittävästi sähköä ja kuka sen laskun lopulta kuittaa. Onko se suomalainen veronmaksaja, joka sitten lopulta kuittaa sen, että tullaan markkinoille datakeskusten kanssa ja tarjotaan heille se liikenevä sähkö? Näin ei välttämättä ole.

Sitten vastakkaisia puheenvuoroja olen kokoomuksen suunnalta kuullut, että datakeskukset ovat tervetulleita ja niitä tarvitaan lisää ja meidän pitää huolehtia se ennakoitava liiketoimintaympäristö, mutta en ole aivan varma, ovatko perussuomalaiset nyt tätä samaa mieltä. Johtuuko tämä poukkoilevuus nyt tämän veropolitiikan osalta siitä, vai mistä se johtuu? Johtuuko se Googlesta vai jonkun muun esimerkistä? Joka tapauksessa Pohjoismaat kilpailevat nyt näistä samoista datakeskuksista, ja sähkövero verrataan Pohjoismaissa. Voitteko hiukan avata sitä teidän hallituksenne sisäistä keskustelua?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sammallahti, olkaa hyvä.

14.18 Tere Sammallahti kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvon puhemies! Tässä keskustelussa on mielenkiintoisia nyansseja tällä hetkellä. Ajattelen näin, että kun meillä on ollut halvimpia sähköjä Euroopassa, jopa halvin sähkö viime vuonna, niin ehkä tällainen veronkorotus itsessään nyt ei ole semmoinen murhaavan paha tekijä ihan kaikille projekteille, joskin tietysti kannustinvaikutukset pikkuisen muuttuvat. [Timo Harakan välihuuto]

Sitten taas toisaalta voidaan ajatella, että jos me niitä datakeskushankkeita tänne halutaan, niin tietysti mahdollisimman vähän verotusta on aina hirvittävän hyvä asia, mutta jos

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

me halutaan ohjausvaikutusta sille, mihin niitä datakeskuksia rakennetaan ja mihin esimerkiksi sitä hukkalämpöä käytetään, niin kyllä minun mielestäni on aika perusteltua, että sitä ohjataan näitten veroluokkien kautta. Sieltä on sitten saatavissa se ohjausvaikutus, mitä, uskoisin, me kaikki täällä halutaan. Ei me Suomessa välttämättä tehdä hirveästi sillä, että jossain Kainuun korvessa louhitaan jotain meemikryptokolikoita, mutta sillä, että meillä on aitoa laskentatehoa, me tehdään paljonkin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

14.19 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Investoinneille ja liiketoimialoille pahinta myrkkyä on ennakoimattomuus. Voi pojat, tässä sitä on ollut. Siis edelleenkin meillä hallituksessa on minun mielestäni kahta kantaa: halutaanko niitä kone-saleja vai ei? Välillä se vero oli tulossa, sitten sitä ei ollutkaan tulossa, [Juha Mäenpää: Vähän niin kuin vihreillä ydinvoima!] ja nyt veroa nostetaan ja sitten luodaan kuitenkin jonkunlainen yritystukihihmelä siihen tilalle. Kuulostaa kaikkein epäjohtonmukaisimmalta tavalta.

Kirsikkana kakun päällä tässä on erikseen ollut selvitysmies selvittämässä. On tilattu selvitys, mitä pitäisi tehdä. Se selvitys tuli tänään, ja sitä ennen on tämä koko soutaminen ja huopaaminen jo kertaalleen tehty läpi. Kyllä peräänkuulutan samaa kuin edustaja Harakka, että tässä pitäisi katsoa, mikä se kokonaiskuva on: Mistä me nyt ollaan päättämässä, ja mitä hallitus aikoo kokonaisuudessaan tehdä? Mikä se ajatus näihin datakeskuksiin liittyen on?

Lisäksi esitän kyllä huoleni siitä, että valtiovarainministerin suulla esitetään noin pessimistinen kuva Suomen energiataloudesta ja mahdollisuuksista lisätä energiantuotantoa vaikka tuuli- ja ydinvoimalla. Itse näkisin, että täällä on hyvin tilaa ja me pystytään vastaamaan [Puhemies koputtaa] siihen kasvavaan kysyntään ja se on itse asiassa aika välttämättömyyksiäkin. Meidän talous sähköistyy [Puhemies koputtaa] kovaa vauhtia. Toivon, [Puhemies: Kiitoksia, edustaja!] että tässä olisi vähän positiivisempi ote tulevaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

14.20 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näen, että datakeskukset eivät ole automaattisesti hyvä tai huono asia. Kyllä datakeskuksia Suomeen mahtuu, mutta kaikki suunnitellut datakeskukset tuskin voivat toteutua. Kaikkien datakeskusten, joita on suunniteltu, ei myöskään ehkä ole hyvä toteutua. Jos kaikki toteutuisivat, voisivat sähkön riittävyys ja hinta muodostua ongelmiksi. Jos ne kaikki toteutuisivat, voisivat ne myös syrjäyttää muita, työllistävämpiä energiantensiivisiä investointeja, joita me tänne haluamme. [Eduskunnasta: Kuten?]

Sellaiset datakeskukset, jotka luovat ympärilleen laajempaa arvoa ja työtä tuottavaa ekosysteemiä, syöttävät hukkalämpöä hyötykäyttöön ja tasapainottavat sähköjärjestelmää, ovat erittäin myönteisiä ja tervetulleita. Pelkät datakeskukset, jos ne vaikka louhivat kryptovaluuttoja eikä niiden ympärillä ole laajempaa ekosysteemiä, eivät paljoa työllistä, joten on oikein, että toiminnasta jää verotulojen muodossa kuitenkin hyötyä yhteiskunnalle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

14.21 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Edustaja Harakka täällä kysyi, kenen Penan idea tämä oikein oli. No, voin sanoa näin pohjoiskarjalaisena teille, entinen liikenneministeri, että siellä Pohjois-Karjalassa on edelleen monia penoja, jotka odottavat niitä teidän lupaamia rahoja tilille. [Timo Harakka pyytää vastauspuheenvuoroa]

Mutta mennään asiaan. Tässä on nyt muutamia faktoja: 1) Tämänkin muutoksen jälkeen Suomi on edelleen houkutteleva ympäristö datakeskuksille, ilman tätä verotukeakin. 2) Jatkossa datakeskukset olisivat samalla viivalla muiden yritysten kanssa. Päätös on Ruotsin ja Norjan mallin mukainen.

Kerrottakoon vielä lopuksi, varsinkin demareille, että jos jatkaisimme tällä samalla linjalla, datakeskusbuumin myötä kustannukset kasvaisivat. Tätä näköjään demarit haluavat, siis veronmaksajille lisää kustannuksia, eikä niin, että veronmaksajille lisää rahaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.22 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pidän kylä aika outona, että nyt tämmöiselle yhtiölle kuin Alphabet-yhtiö, jonka liikevaihto on satoja miljardeja — ja kun äsken katsoin netistä, niin 80 miljardia on tämän kolmannen kvartaalin voitto tällä isolla firmalla, Alphabetillä, joka omistaa Googlen — ruvetaan tekemään tukea. Ajatelkaa, hyvät ystävät. Kun sitten puhutaan, että tuulivoimalla pyöritetään datakeskuksia — ei ikinä. Ne ottavat vain tasaista virtaa eli ydinvoimaa. [Eduskunnasta: Ei pidä paikkansa!] Meillä on 5 000 megaa purettu valtakunnan verkosta tehoa, 3 000 megaa voimalaitoksia, ja sitten on CHP-sähkö lopetettu, kun turve lopetettiin väkisin ja valheellisilla keinoilla. Tämä tarkoittaa sitä, että suomalainen veronmaksaja, suomalainen sähkönkäyttäjä, se eläkkeellä oleva ihminen taikka lapsiperhe taikka jokainen meistä, on tämän Alphabetin laskun maksaja.

Tuntuu nyt, että meillä on valtava sähköpula. Muistatte, että kun viime talvena oli pakaspäiviä, niin muun muassa moni saha, iso tuotannollinen laitos seiso, kun sähkö maksoi niin paljon, ja maanviljelijät sanoivat, että ei kannata lehmiä enää lypsää, koska sähkö maksaa niin paljon, että se maito, mikä siitä tulee, ei riitä peittämään sähkökuluja. Olisiko parempi ajatella ensin, [Puhemies koputtaa] niin kuin muuan lauluntekijä aikanaan sanoi? Kannattaisi ajatella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

14.24 **Piritta Rantanen sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! On erinomaisen hienoa, että tässä on kyseessä lähetekeskustelu eikä jo päätöksenteko. Toivotaan todella, että tälle asialle voidaan eduskunnassa jotain tehdä. Selvitysmies on siis tänään jättänyt esityksensä siitä, että sähköverohuojennus jatkuisi, ja siellä oli myös nimenomaan lupamenetelyn virtaviivaistamisesta.

Tulen itse sieltä Keski-Suomesta Jämsästä, jossa paperitehtaan hukkalämpöä on käytetty hyödyksi jo vuosia, ja veikkaisin, että aika paljon on huojennuksia ja veroetuja ja tukia maksettu myös metsäteollisuudelle ja paperiteollisuudelle. Meillä on toinen tehdas lakkautettu ja toisen tehtaan hukkalämpöä vielä voidaan hyödyntää, mutta meillä on nyt viritteillä tällainen monen sadan miljoonan datakeskushanke, jossa nimenomaan tarkoituksena on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

myös hyödyntää tätä hukkalämpöä. Mikä on se pitkäjänteisyys, jota me voimme näille investoijille sanoa? Kun olisivat erittäin tärkeitä investointeja meille, niin kuinka hallitus vastaa tähän, että mitenkä me voimme kertoa, että pitkäjänteisesti tässä maassa tehdään energiapolitiikkaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

14.25 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyisin näihin investointeihin liittyen. Kun joku tarvitsee paljon sähkötehoa, niin totta kai sähköverkon kapasiteetin pitää olla sitä vastaavassa kunnossa ja on todennäköistä, että sähköverkkoa joudutaan vahvistamaan ja tekemään siinä suhteessa jopa merkittäviä investointeja, kun maahan tulee datakeskuksia, niin kysynkin ministereiltä, että kuinka varmasti on selvitetty se, että kun joku liittyy sähköverkkoon, niin liittymismaksut vastaavat sitä kapasiteetin nostoa, mitä liittyy sitten verkkoihin. Eli toisin sanoen, voidaanko olla varmoja, että tavalliset ihmiset eivät sähkön siirtomaksujen muodossa sitten joudu maksamaan näitä investointeja?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

14.26 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän veromuutoksen ja mahdollisen uuden yritystuen lisäksi hallitus on kyllä aiheuttanut aika suurta huolta vihreän siirtymän teollisuuden parissa tällä tuulivoiman etäisyysääntelyllä. Pidän järkevänä, että meidän politiikka datakeskusten ja energian suhteen olisi vähän johdonmukaisempaa.

Myöskin pitäisin tärkeänä sitä, että Suomessa tuotettua puhdasta energiaa käytetään niin, että se tuottaisi mahdollisimman korkeaa lisäarvoa Suomen taloudelle. Datakeskuksia voi tulla Suomeen, mutta on niinkin, että harkintaa kannattaa käyttää eikä kaikille tarvitse sanoa ”kyllä”. Jokaista suunniteltua datakeskusta ei kannata toteuttaa, vaan sähköä kannattaa varata sellaiselle toiminnalle, joka tuottaa jotain muutakin kuin näyttökertoja puhelimessa.

Suomella on merkittäviä kilpailukykyjä datakeskusten hyväksi, joten en pidä järkevänä tätä verotuloa. Sen merkitys investointien houkuttelevuudelle on pieni, ja sen purkaminen on ymmärrettävää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

14.27 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on tosiaan aihe, josta etenkin keväällä tuli paljon palautetta ja etenkin niiltä paikkakunnilta, joille näitä datakeskuksia oli ollut suunnitteilla. On totta, että nämä datakeskukset etenkin siinä rakentamisvaiheessa saattavat työllistää hyvinkin paljon väkeä, mutta sitten toisaalta kääntöpuolena, riskinä on se, että kuluttajan sähkönn hinnan nousu tulevaisuudessa saattaa olla aika suurta.

No joka tapauksessa Ruotsissa ja Norjassa tämä sama uudistus, jota nyt ollaan täällä tehty, on tehty jo aiemmin. Tosin Ruotsissa ilmeisesti — en ole ihan varma — ollaan jotenkin pakittamassa siitä, joten heitäkin varmaan voidaan sitten tästä soutamisesta ja huopaamisesta syyttää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

Mutta ennen kaikkea haluan sanoa sen, mikä edellisessäkin puheenvuorossa edustaja Pitkolta tuli, että tämänkin jälkeen Suomessa on olemassa ihan kaikki ne muut vetovoimatekijät, joita meillä on ollut tähänkin saakka, ihan viileästä ilmastosta lähtien. Tämä datakeskusten tarve tulee kyllä maailmassa kasvamaan. Jos ette minua usko, niin kysykää vaikka tekoälyltä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kvarnström, olkaa hyvä.

14.28 Johan Kvarnström sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Kysymyksiä on nyt monia. Esimerkiksi: Millainen tuki otetaan käyttöön tämän ehdollisen veronkevennyksen tilalle, joka datakeskuksilta nyt ehdotetaan poistettavaksi, ja milloin? Ja onko ennakoitava sijoitusympäristö nyt vaarassa? Riski on ilmeinen. Esityksessä todetaan suoraan, että on mahdollista, että osa mahdollisista konesali-investoinneista Suomeen suuntautuu ehdotetun muutoksen vuoksi muihin Pohjoismaihin tai muualle maailmaan. Lisäksi todetaan, että muutos voi jossain määrin vähentää investointeja uusiutuvan sähkön tuotantoon.

Arvoisa puhemies! Tämä on kyllä kummallinen tarina. Hallitus päätti tästä muutoksesta korvauksena toisesta toteuttamastaan veronkorotuksesta, ja nyt kuitenkin ollaan ottamassa käyttöön jonkinlaista tukea, josta meillä ei ole vielä tietoa, jotta datakeskusten perustaminen ei vaarantuisi. Miksi ei sitten pidetä voimassa nykyistä järjestelmää sen sijaan, että luodaan epävarmuutta investointiympäristöön? Ja mistä leikataan seuraavaksi? Datakeskuksia suunnitellaan monille paikkakunnille, ja kun tietyt ehdot täyttyvät, ne saavat verohuojennuksen. Myös kotikaupunkiini Raaseporiin on suunnitteilla suhteellisen [Puhemies koputtaa] suuri datakeskus, ja on selvää, että toivomme hallituksen toimien olevan vaarantamatta kyseistä investointia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

14.29 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yritykset kaipaavat johdonmukaisuutta, mutta mielestäni on myös ilmeistä, että tämäntyyppinen verotuki ei ole välttämättä tarpeen. Siksi on hyvä, että näitä asioita arvioidaan.

Haluaisin nostaa tähän keskusteluun sen kestävyysnäkökulman, että kun sähkö tuotetaan toisaalla ja suurin osa datakeskuksista tulee tänne pääkaupunkiseudulle ja ympäristöön, onko järkevää sijoittaa niitä datakeskuksia tänne, rakentaa uusi kantaverkko, koska entinen ei jaksakaan sähköä tänne tuoda, vai olisiko järkevämpää sijoittaa niitä datakeskuksia ympäri Suomen ja käyttää se hukkalämpö vaikka kalankasvatustiloihin, tomaattiviljelyyn tai muihin vastaaviin. Mielestäni metsäkatoa ajatellenkin tämä olisi järkevä systeemi. Elikkä toivoisin myös lupakäsittelyyn joustavuutta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

14.30 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onpa hauska kuulla, miten koko sali vastustaa lisäveroja. No, sanoisin kuitenkin niin, että tähän on valmistava keskustelu, jossa pohditaan, miten tämä asia ratkaistaan, ja jos mietitään datakeskusten vaikutusta, niin kaikki se, mitä myönteistä on sanottu, on totta. Puhutaan ehkä seuraavan kymmenen vuoden kuluessa 10 000 työpaikasta, jollei enemmästäkin, ja se kos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

kee paljon muutakin kuin rakentamisvaihetta. Puhutaan miljardeista, puhutaan ekosysteemistä, jossa pienyritykset pystyvät toimimaan tämän saman yhteisön osana ja tuomaan työpaikkoja ja vaurautta Suomeen. Minusta se on oleellista.

Ehkä sen veron kannalta voisi miettiä myös semmoista vaihtoehtoa, että hukkalämmön talteenotto olisi pakollista, jolloin polttoa tulee vähemmän kaukolämpöverkkoon. Sitten myöskin tähän on ihan validi ongelma, että mikäli sähkö ei kaikille riitä, niin silloin voisi velvoittaa nämä yksiköt myöskin tällaiseen taajuus- ja tehokompensaatioon, jolloin sitten pystytään tätä kokonaisuutta hyvin johtamaan niin, että kaikille riittää energiaa ja maa vaurastuu ja voi hyvin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

14.32 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Todellakin, kyllä keskeinen asia on se, kuinka tämä tuki suunnitellaan, kuinka se suunnitellaan niin, että siitä ei muodostu datakeskuksille pysyvä tuki vaan se tukee uusia investointeja, jotka asettuvat sopivasti joka puolelle Suomea. Totta kai nyt meillä on tällä hetkellä tilanne se, että me tuetaan kaikkia datakeskuksia tasapuolisesti, mutta jos me tämä uusi tuki suunnitellaan älykkäästi, me saadaan sillä paljon investointeja aikaan.

On totta, että sähkön hintataso voi tulevaisuudessa Suomessa nousta, mutta sitten taas toisaalta, kun katsotaan sitä, mitä se maailmalla, vaikka USA:ssa, on ollut, niin se on ollut joitakin sентtejä, mitä se on ollut, ja siellä investoinnit ovat olleet huomattavia. Sitten taas, kun katsotaan sitä, miten näitten datakeskusten osalta tämä muutos vaikuttaa, niin jos lasketaan kaukolämmön pohjalta, paljonko hukkalämpöä on tuotettu, niin ehkä tämä muutos noin kolmasosan nostaa käyttökustannuksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

14.33 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Enemminkin olen huolissani siitä, onko meillä täällä riittävästi puhdasta energiaa. Se on se ydinkysymys, että meillä yleensä voidaan kantaa jotakin veroa. Olen sitä mieltä, että meidän pitäisi koko ajan vahvistaa ydinvoimatuotantoa, tuulivoimaa — tuulivoima odottaa investointeja, koska niitä on nyt rajoitettu. Me tarvitaan aurinkoenergiaa ja vesivoimaa, säätövoimaa enemmän. Koko tähän energiaklusteriin, joka liittyy kantaverkkoon ja näihin tuotantotapoihin, meidän pitäisi tehdä isoja investointeja, jotta meillä yleensä on näitä datakeskuksia mahdollisuus tänne saada. Niitä minä kaipaisin tällaisessa keskustelussa enemmän, koska me ollaan myymässä kohta niukkuutta, ja kun tulee niukkuutta, niin silloin hinta nousee, ja se hinnannousu on suurempi kuin tämmöisen veron merkitys tässä on.

Mielestäni myös tämän näkökulman pitäisi olla tässä esillä, kun mietitään, mihin niitä datakeskuksia laitetaan. Totta kai datakeskusten kaukolämpöä [Puhemies koputtaa] on hyödynnetty ja niin poispäin, mutta energiaklusterin [Puhemies koputtaa] investointeihin pitäisi satsata. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

14.34 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sinänsä pidän ihan perusteltuna tätä veronkorotusta, mutta kyllähän tämä prosessi on ollut aivan käsittä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

mätön. Siis kun meillä piti tulla tämä makeisten ja suklaan alvin nosto, joka olisi ollut myös aivan äärimmäisen hyvä ohjaava terveyskeino, niin Fazerin pelossa siitä sitten peruutettiin. Ja nyt sitten peruutettiin Googlen pelossa, tuotiin tähän rinnalle tämä yritystuki, jolla se taloudellinen hyöty, mitä tällä verolla aiotaan saavuttaa, katoaa saman tien, varsinkin kun me emme tiedä edes, millainen tämä tuki on. No, nyt kuuluu sitä, että kaivosyhtiöiden alla hallitus on ilmeisesti peruuttelemassa kaivosveron korotuksestakin. [Arto Satonen: Toivottavasti!] Että kyllähän tämä on varsin poukkoilevaa, ja tämä hallituksen toiminta tuntuu varsin epämäärätietoiselta.

Mutta olen ymmärtänyt, että nyt sitten edelleen hallitus etsii sitä säästöä, noin 50 miljoonaa euroa, jota tällä päätöksellä ei saada, kun tämä yritystuki luodaan siihen rinnalle. Kehottaisin hallitusta ottamaan maankäytön muutosmaksun käyttöön. Sillä voimme myös ehkäistä metsäkatoa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

14.35 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lohi sanoi, että on vähän semmoista poukkoilevaa tämä verojen ja tukien liikkuminen tässä, ja on siinänsä oikeassa — tämä on ihan yhtä epävarmaa, tai lähes yhtä epävarmaa, kuin ministeri Harakan lupaamat bensarahat viime kaudella maalla asuville ihmisille. [Naurua — Timo Harakka pyytää vastauspuheenvuoroa]

Tänne halutaan investointeja, mutta tarvitsemmeko me datakeskuksia? Noin kolme neljä vuotta sitten aloin kysymään säännöllisesti talousvaliokunnassa ja valtiovaroissakin mahdollisuuksien mukaan sitä, onko jossain laskettu, onko tästä valtiolle enemmän verotuloja kuin nousee kansalaisten yhteenlaskettu sähkölasku. Professorit ja tohtorit vastasivat kuorossa, että onpa hyvä kysymys, tämä pitäisi selvittää. Siitä kiitos Purralle, että nyt ollaan tekemässä datatalouden tiekarttaa, ja ehkä tämä asia selviää, [Puhemies koputtaa] onko tämä viisasta vai ei.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen, olkaa hyvä.

14.36 Pia Hiltunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun itse tulen Pohjois-Suomesta ja siellä nämä datakeskukset ovat hyvinkin ajankohtaisia, niin meillä on siellä huoli yritysten toimintaedellytysten ennakoitavuudesta ja vakaudesta. Tavoitteena meillä on siellä rakentaa korkean teknologian ekosysteemejä, jotka tuovat sitten myös talouskasvua ja työllisyyttä rakentamisvaiheen jälkeen alueelle ja koko yhteiskunnalle. Tästä meillä on yhteinen näkemys, ja toivon, että kun näitä tiekarttoja tehdään ja toimintoja ennakoidaan ja mietitään, minne näitä rakennetaan, niin näitä alueita sitten myös kuultaisiin ja oltaisiin valmiita yhteistyöhön.

Huoli meillä on oikeastaan myös siitä lainsäädännön riittämättömyydestä uusien toimijoiden taustojen selvittelyn suhteen. Nyt tieto ei kulje toivotulla tavalla ja taustoja ei saada selvitettyä, ja sitten sen myötä joudutaan kriittistä tietoa jakamaan näille investoijille. Se on tässä ajassa myös turvallisuusriski, johon kannattaisi puuttua.

Kysymykseni koskee oikeastaan nyt tätä johdonmukaisuutta: voitteko, arvoisa ministeri, vielä avata, millaisesta uudesta tukimekanismista on mahdollisesti kyse?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio on poissa. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.38 **Juha Hänninen erk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä esitys käsittelee konesalien sähköveroluokan muuttamista. Konesalit ovat tärkeä osa modernia taloutta ja digitalisaation infrastruktuuria, mutta niiden toimintaedellytykset eivät perustu pelkästään sähköveroon. Suomi on houkutteleva investointikohde, koska täällä on saatavilla puhdasta sähköä, vakaa yhteiskunta, osaavaa työvoimaa sekä hyvät tiet ja tietoverkot.

Nyt tehtävä veroluokan muutos kannustaa kehittämään toimintaa entistä energiatehokkaammaksi ja kestävämmäksi. Se kannustaa meitä kohti sellaisia investointeja, jotka suojelevat tämän maan myös lapsille ja lastenlapsillemme. Tämä on tulevaisuuteen katsovaa politiikkaa, jossa kannustetaan — ja se suunta on oikein — innovaatioihin, uuteen teknologiaan ja vastuulliseen kasvuun. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

14.39 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos nyt vielä käydään läpi, että mitäs tässä hallitus on siis tekemässä: verotuki ollaan korvaamassa samansuuruisella suoralla yritystuella. Sitähän tässä ollaan tekemässä, ja olen ymmärtänyt, että pikemminkin tässä salissa on haluttu päästä irti näistä suorista yritystuista. Ja vieläpä kun katsoo nyt sitten tämän veroluokan muutoksen vaikutuksen — täällä moni viittasi siihen, että sehän on aivan mitätön, että eihän sillä ole mitään merkitystä — niin kuitenkin nykytilaan verrattuna vero kiristyy 44-kertaiseksi. Aivan varmasti toimijat tällaisessa tilanteessa pohtivat, mikäköhän tämän signaalivaikutus on toimintaympäristöön. Tässä suhteessa kyllä ne suurimmat pyyhkeet voi hallitukselle antaa siitä, että ensinhän tässä vaikeutettiin elintarvikealan toimintaympäristöä, sitten Musta Pekka siirrettiin tänne datakeskuksille ja kaivoksille, ja nyt kysymys kuuluu, kenelle se siirretään seuraavaksi.

Nyt kysyn, arvoisa valtiovarainministeri: kun teidän hallituksenne oma selvityshenkilö on esittänyt, [Puhemies koputtaa] että mieluummin jatkettaisiin kehittämistä tämän nykyisen mallin pohjalta, niin miksi te ette [Puhemies koputtaa] toimi sen mukaisesti?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

14.40 **Valtiovarainministeri Riikka Purra:** Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustajille puheenvuoroista. Ehkä tässäkin näkee sen, että oppositiolle erilaisen kritiikin esittäminen keskenään hyvinkin ristiriitaisista asioista jopa samojen ryhmien sisällä on mahdollista, mutta täällä hallituksessa joudutaan huomioimaan laajempia kokonaisuuksia. Paitsi että me pohdimme [Timo Harakan välihuuto] tässä finanssipolitiikkaa, verotuottoa, me pohdimme tulevaisuuden sähkön hintaa teollisuudelle, yrityksille, kotitalouksille. Me pohdimme sähkön siirtohintojen kehittymistä, kantaverkkoa, sen pääomittamisen tarvetta, ylipääntensä kantaverkon vahvistamista, minkälaisille toimijoille. Me mietimme sitä, että me saamme lisäarvoa tuottavia investointeja tähän maahan, myös datakeskusinvestointeja. Toisaalta me pohdimme sitä, miten erilaisia datakeskustoimijoita tähän maahan, kuten mo-
neen muuhunkin maahan, on tulossa. Me mietimme näihin liittyviä turvallisuusnäkökulmia, ja niin edelleen. Tämä on silloin se kokonaisuus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

Tässä teillä käsittelyssä, läheteillä on valtiovarainministeriön ehdotus tästä sähköverotuen poistamisesta. Kyllä, kuten hallitus on kuvannut, olemme samaan aikaan valmistele-massa työ- ja elinkeinoministeriössä erillistä tukimallia, jolla pyritään varmistamaan se, että nimenomaan ne meidän kansantaloudelle, yhteiskunnalle hyödylliset datakeskus-investoinnit, [Arto Satonen: Oikein!] jotka tuottavat lisäarvoa tähän maahan, pystytään var-mistamaan.

Tämän tukimallin valmistelu on vasta alkanut. Siinä hyödynnetään tämän tiekartan poh-jalta annettuja suosituksia ja tätä kokonaisuutta. Sen kokonaishinnaksi tulee maksimissaan se, mitä tämä sähköverotuen osuus on ollut nyt. Oletamme, että datakeskusinvestointeja maahan edelleen voimakkaasti saapuu, ja nämä rahasummat siis kehittyvät edelleen. Mut-ta tätä tukimallia valmistellaan todellakin paraikaa, ja se pyritään saamaan voimaan ensi syksynä, suurin piirtein samaan aikaan kuin tämä verotuen poistomalli.

Ymmärrän toki, että tämä kokonaisuus ei välttämättä ole optimaalinen, mutta kuvasin juuri sitä, mitä täällä monissa hyvissä puheenvuoroissa esimerkiksi täältä salin vasemmal-takin laidalta tällä kertaa kuvattiin, sitä, että datakeskustoimijat ja investoinnit ovat keske-nään hyvinkin erilaisia. Me emme voi käsitellä silloin niitä samana kokonaisuutena. Ja ni-menomaan tämä verotuki on myös yritystuki, jota me olemme tähän asti tarjonneet jokai-selle maahan tulevalle datakeskusinvestoinnille riippumatta siitä, tarjoaako se välttämättä sen paremmin työllisyyteen, kansantalouteen kuin laajempaan lisäarvoon merkittävää hyö-tyä.

Tietenkin kaikkein hienoin tilanne on se, kun näiden investojien konesalien ympärille muodostuisi aitoja laajoja ekosysteemejä, erilaista liiketoimintaa, yrityksiä, tekoälyä ja niin edelleen. Tätä kohti me teemme ylipäättänsä veropolitiikkaa ja erilaista yritysten toi-mintaedellytyksiä parantavaa politiikkaa tässä hallituksessa, mutta samaan aikaan on huo-mattava, että kaikkien investointien kohdalla tämä ei ole toteutunut eikä myöskään toteu-tumassa.

Puhemies! Mitä tulee tähän hukkalämmön hyödyntämiseen, niin todellakin tämänhetki-ssä tilanteessa tähän ohjaa jo EU-direktiivi ja siis voimaan tuleva lainsäädäntö siitä, että yli yhden megawatin salien hukkalämpö on hyödynnettävä.

Suomi on suuri maa. Tässä tullaan jälleen siihen, onko konesaleja, varsinkin suurimpia, järkevämpää rakentaa sinne, missä on enemmän tilaa eli pohjoisempaan Suomeen, vai esi-merkiksi sinne, missä kaukolämmön hyödyntäminen on yksinkertaisempaa, kuten kaupun-kiseutujen lähelle.

Oppositio esitti joissain puheenvuoroissaan kysymyksiä siitä, halutaanko konesaleja tänne, ikään kuin tämä olisi epäselvää. Toivottavasti tässä puheenvuorossani siihen vasta-sin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.45.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.52.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan tässä täysistunnossa aiemmin keskeytetyn asiakohdan 3 käsittelyä. Keskustelu jatkuu. Edustaja Rasinkangas poissa. — Edustaja Hänninen.

17.52 Juha Hänninen erk: Arvoisa puhemies! Tänään käsittelemme hallituksen esitystä, joka koskee konesalien sähköveroluokan muuttamista. Kyseessä ei ole pelkkä verotekninen uudistus, vaan tämä esitys on osa laajempaa talouspolitiikan kokonaisuutta. Se on osa historiallisen yrittäjämönteistä kokonaisuutta, jonka selkeä suunta on vahvistaa Suomen talouden kasvua ja kilpailukykyä pitkällä aikavälillä.

Tämän hallituksen linja on selvä: välttämättömän verotuksen on oltava vastuullista, kannustavaa ja kestävää. Juuri siksi myös tukijärjestelmien on vastattava ajan vaatimuksia sekä kannustettava sellaisiin investointeihin, jotka ovat suomalaisille hyväksi.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys käsittelee konesalien sähköveroluokan muuttamista. Konesalit ovat tärkeä osa modernia taloutta ja digitalisaation infrastruktuuria, mutta niiden toimintaedellytykset eivät perustu pelkästään sähköveroon. Suomi on houkutteleva investointikohde, koska täällä on saatavilla puhdasta sähköä, energiaa, vakaa yhteiskunta, osaa-vaa työvoimaa sekä hyvät tiet ja tietoverkot. Nyt tehtävä veroluokan muutos kannustaa kehittämään toimintaa entistä energiatehokkaammaksi ja kestävämmäksi. Se kannustaa meitä kohti sellaisia investointeja, jotka suojelevat tämän maan myös lapsillemme ja lastemme lapsille. Tämä on tulevaisuuteen katsovaa politiikkaa, jossa kannustetaan — ja suunta on oikein — innovaatioihin, uuteen teknologiaan ja vastuulliseen kasvuun.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan, että konesaleista maksettavan sähkön vero siirrettäisiin alemmasta, toisesta sähköveroluokasta yleiseen, ensimmäiseen sähköveroluokkaan. Vaikka muutoksen myötä valtio saa enemmän, on tärkeää myös, että turvataan tuleville investoinneille kaikki edellytykset. Siksi esimerkiksi datakeskusten investointiympäristö turvataan muilla toimenpiteillä. Työn alla oleva uusi tukimalli varmistaa, että Suomi säilyy kilpailukykyisenä ja että energiantensiivinen digitaalinen teollisuus jatkaa kasvua täällä Suomessa. Tämä on tärkeää meille Pohjois-Suomessa, jonne on suunnitteilla suuria datakeskushankkeita, joissa on Oulun yliopiston korkean tason osaaminen lähellä ja käytettävissä. Tämä on vastuullista talouspolitiikkaa, josta syntyy kokonaisuus. Verotuksen kautta vahvistamme julkista taloutta ja samalla luomme pohjaa uusille investoinneille ja työpaikoille.

Arvoisa puhemies! Meidän on muistettava, että Suomeen syntyy kasvua vain työllä, ahkeruudella, investoinneilla ja yrittämisellä. Tämä hallitus tekee päätöksiä, jotka luovat edellytykset sille kasvuille. Kun verotus on reilua ja kannusteet ohjaavat innovaatioihin, syntyy hyvinvointia, joka kantaa tulevaisuuteen. Juuri nyt rakennamme kestävämpää huomista. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harakka.

17.57 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys ehdottaa datakeskusten sähköveron nostamista 44-kertaiseksi. Siltä osin kuin tässä hätäisessä ja sekavassa valmistelussa on edes haettu ja saatu lausuntoja, ne ovat olleet kauttaaltaan tyrmäviä. Lukekaa, hyvät edustajat, elinkeinoelämän kielteiset lausunnot, vaikkapa Teknologiateollisuuden hyvin perusteellinen vastustus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

On ollut helppo vähätellä tätä hinnannousua jopa ministeriainiosta, kun kilowattitunneissa puhutaan senteistä ja desimaaleista. Mutta puhutaanpa gigawattitunnin hinnasta: se nousee 55 000 eurosta noin 2,2 miljoonaan euroon. Tämän kertaluokan merkittävä nosto saatetaan olla jopa ratkaiseva tekijä investoinnin kannalta.

On turha toivoa kasvua ja investointeja, jos näytetään keskisormeja niille, jotka tänne investoivat. Hallituksella on näköjään varaa ryhtyä valikoimaan, kenet huolitaan investoimaan Suomeen ja millaista tuotantoa täällä palvelimilla sallitaan. Tämä olisi huvittavaa, ellei tämä olisi surullista. Kolmen euron suutari tekee miljardin euron vahingon.

Arvoisa puhemies! On hienoa, että täällä salissa on sanottu uskottavan, että investointeja tulee. Hallituksen tehtävä on saada aikaan varmuutta eikä jäädä uskon varaan. Täytyy ymmärtää, että jos kymmenen miljardin euron investointi supistuu prosenttiin verran, vain prosenttiin verran, Suomi silloin menettää 100 miljoonaa euroa eli kaksi kertaa sen luullun säästön verran. Tällainen uhkapeli ilman muuta heikentää Suomen houkuttelevuutta investointikohteena.

Tällä on myös turvallisuusulottuvuus. Mitä enemmän meillä on ulkomaalaisia palvelimia Suomessa, sitä kiinnostuneempia ulkomailla ollaan Suomen turvallisuudesta. Merkittävää oli, että Microsoft ilmoitti omasta datakeskusinvestoinnistaan maaliskuussa 22, siis vain muutamaa viikkoa Venäjän laittoman hyökkäyksen jälkeen. Se oli kansainvälisen jättiyrityksen signaali kaikkialle maailmalle siitä, että näinkin lähelle sotaa on turvallista ja kannattavaa sijoittaa. Ja tässä siis hallituksen kiitos: veronkorotus.

Arvoisa puhemies! Hallituksen prosessi oli sellainen, joka jättää hölmöläisten peiton jatkamisen täysin varjoonsa. 60 miljoonan euron veromenetystä palloteltiin kuin Mustaa Pekkaa yhdeltä taholta toiselle, kumartaen ensin Fazeria ja sitten Googlea. Lopputulos oli surkein mahdollinen. Verohuojennus poistettiin, joten niin miljardi-investorit kuin pienet sähkökattilayrittäjät jäivät epävarmuuteen. Samalla kuitenkin luvattiin uusi erillinen yritystuki, joka nolaa valtiontalouden hyödyn. Pallottelu siis jatkuu, emmekä tiedä, kenen kädessä Musta Pekka lopulta on — tai viime kädessä suomalaisen työntekijän kädessä, pahoin pelkään.

On tietenkin täysin anteeksiantamatonta, että näin merkittävä riski otetaan ilman vaikutusarvioita, uutta lausuntokierrosta ja lainsäädännön arviointineuvoston kantaa, ja huvittavinta, tai murheellisinta kyllä, päiviä ennen kuin itse ilmoitettu, itse valtuutettu selvitysmies edes sai raporttinsa valmiiksi. On hyvä syy epäillä, että nämä uudet arviot olisivat kielteisiä, kuten itse asiassa tämän selvitysmiehenkin. Sitä suuremmalla syyllä tämä esitys on vastuuton.

Hallituksen on esitettävä nyt eduskuntakäsittelyn aikana vähintään luonnos tuosta uudesta veronkorotuksen kompensatiosta, jotta valiokunnat voivat arvioida, nyt siis jälkikäteisesti, muutoksen vaikutukset ja riskit. Toisekseen hallituksen on esitettävä, miten kompensaation aiheuttama noin 50 miljoonan euron vuosittainen tulonmenetys korvataan: mistä leikataan tai mitä muuta veroa korotetaan. Vain tieto kompensaation sisällöstä ja rahoituksesta mahdollistaa eduskunnalle riittävät tiedot käsitellä asiaa.

Arvoisa puhemies! Tulevassa kompensaatiossa on myös merkittävä ympäristöulottuvuus, ja tässä kohtaa haluan esittää vakavan moitteen valtiovarainministeri Purralle, mutta palaan siihen seuraavan puheenvuoroni aikana.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko poissa, edustaja Mikkonen poissa.
— Edustaja Lyly.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

18.02 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Harakka piti tuossa erinomaisen katsauksen ja puheen siitä, miten datakeskuksien kanssa on poukkoiltu tässä päätöksenteossa.

Ajattelin kuitenkin tässä ensin viitata siihen, että jotta meillä yleensä on mahdollista saada näitä datakeskuksia, niin meillä pitää olla sitä energiatuotantoa. Se tuotanto on meillä se pullonkaula oikeasti lähitulevaisuudessa, jos emme saa riittävästi näitä laajennettua niin, että me saisimme puhdasta energiaa, jota me nyt saadaan riittävästi. Ajatellaan niin, että meidän kantaverkko on semmoisessa tilanteessa, että sitä joudutaan vahvistamaan ja pitää vahvistaa, ja jakeluverkkoa myös. Käytännössä kantaverkko on kuitenkin se iso asia.

Toisaalta sitten me tarvitsemme tätä puhdasta energiaa: ydinvoimaa, tuulta, aurinkoa, vetyä. Me tarvitaan tällaisia kombinaatteja, joissa näitä voidaan tehdä. Ja sitten ennen kaikkea me tarvitsemme säätövoimaa Suomessa enemmän, ja se on meillä tässä iso asia, ja sen takia nämä vetyratkaisut tässä yhteydessä olisivat tosi tärkeitä.

Siinä mielessä, että me voisimme näitä datakeskuksia saada tänne, meillä pitää olla tämä tuotantorakenne semmoinen, että me pystymme niitä tekemään. Myös se, että jos meille tulee niukkuutta, niin se näkyy myöskin meillä tavallisilla kansalaisilla korkeampana sähkön hintana, yrityksillä korkeampana sähkön hintana. Siinä mielessä lähtisin tästä päästä. Tämä hallitus on nyt muun muassa näitä tuulivoimapäätöksiä jarruttanut, että niitä ei ole saatu aikaiseksi ja niin poispäin näitten luvitusmenettelyn etäisyysvaatimusten johdosta. Tämä tulee olemaan semmoinen asia, joka sitten tekee tästä tosi hankalan.

Arvoisa rouva puhemies! Totta kai sitten tässä on myös tärkeätä, että nämä datakeskukset sijoittuisivat sillä tavalla järkevästi Suomenkin kannalta, että niitten muut hyödyt kuin tämä laskentakapasiteetti ja muut tällaiset asiat ja ammatillisten keskittymien synnyttäminen... On tärkeätä, että kun sieltä syntyy aika paljon lämpöä, tämä lämpö pitäisi pystyä hyödyntämään asutuskeskuksissa kaukolämpönä ja niin poispäin. Tämä ohjaaminen olisi tässä mielessä myöskin välttämätöntä. Siinä mielessä olisi tosi tärkeätä tietää, mikä tämä hallituksen uusi tukimalli on ja vaikuttaako se tämäntyyppisiin asioihin tämän osalta, kun mietitään sitten näitä ratkaisuja.

Tämä verotuki- ja sähköverokeskustelu tässä on ollut kyllä semmoinen poukkoilu käytännössä, että ensin sitä laitetaan ja sitten toisella kerralla tehdään tämmöinen uusi yritystukimalli. Tästä kyllä voi kysyä, onko tämä sitten semmoinen toimintamalli, joka houkuttelee Suomeen datakeskuksia ja yrityksiä tulemaan. Nämä ovat kyllä kokonaisuuksia, joita he varmasti miettivät.

Edustaja Harakka hyvin kuvasi näitä megaluokan juttuja tässä. Kun tätä sähköveroa tehdään, niin kyllä ne vaikuttavat näiden isompientkin organien päätöksiin siitä, minne se tehdään. Mutta itse näkisin, että tämä meidän energiaklusteri pitää pitää vahvana ja pitää sellaisena, että me saadaan lisää sähköä, jotta me voimme näitä hankkeita tehdä. Sitten on helppompaa verottaa, kun on mistä voidaan verottaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

18.06 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä todetaan seuraavaa: ”Hallitus päätti kaivostoiminnassa ja datakeskuksissa, eli konesaleissa, käytettävän sähkön veron korottamisesta siirtämällä se veroluokasta II yleiseen veroluokkaan I yhtenä toimenpiteenä korvattaessa makeisten ja suklaan arvonlisäveron korottamatta jättämisestä seurannutta vajetta valtion verotuloihin. Tällä esityksellä toteutettaisiin konesalien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

sähköveroluokan muutos.” Hallituksen esitys on siis seurausta makeisten ja suklaan arvonnalisäveron korottamatta jättämisestä, ja sen taustalla oli käytännössä yhden yksittäisen yrityksen ja sen investoinnin tukeminen. Vaikka tuo käytännössä yhden yrityksen erityistalousoalueen perustaminen on itsessään perusteltua, on toteutuessaan tällä hallituksen päätöksellä pahimmillaan kova hinta monelle varsinkin itäisen Suomen kunnalle ja kaupungille. Yhden yrityksen tukemisella saattavat jopa miljardien investoinnit jäädä toteutumatta alueellamme. Se, että hallitus puhuu uudesta tukielementistä konesaleille, ei tässä kovinkaan paljoa lohduta. Mitä on mahdollisesti tulossa, millä aikataululla ja millä ehdoilla? Kukaan ei tiedä, ja investoinnit ovat vaarassa jäädä tulematta Suomeen.

Arvoisa puhemies! Lausuntokierroksen aikana esitykseen annettiin yhteensä 125 lausuntoa, kuten täällä on tuotu esille. Lausuntoja konesalien verotuen poistamisesta antoivat alan toimijat, heidän etujärjestönsä, alaan liittyvät erilaiset alihankkijat, kunnat ja kaupungit, kaukolämpöyhtiöt, energiayhtiöt, sähköverkkoyhtiöt, etujärjestöt ja keskeiset ministeriöt. Lähes kaikki lausunnonantajat katsoivat, että esitys tulisi ensisijaisesti peruuttaa.

Useissa lausunnoissa ehdotettiin toissijaisesti verotuen säilyttämistä niin, että sen saamisen ehtoja kiristettäisiin. Nykyisen lain ehtoja alemman verokannan soveltamiseksi ehdotettiin tiukennettavaksi hukkalämmön hyödyntämisen ja energiatehokkuuden parantamisen osalta, minkä lisäksi ehdotettiin uusia ehtoja uusiutuvan energian käytöstä tai sähköreservimarkkinaosallistumisesta.

Useissa lausunnoissa katsottiin myös, että veromuutoksen takia mahdollisesti peruuttuvien konesali-investointien negatiiviset taloudelliset vaikutukset ovat moninkertaiset esityksessä arvioituun verotuottoon verrattuna. Näitä laskelmia on moni ihmetellyt.

Erityisen merkille pantavaa on, että valtaosassa lausuntoja esitettiin huoli hallituksen ennakoimattomasta ja tempoilevasta veropolitiikasta ja sen vaikutuksista Suomen houkuttelevuuteen investointikohteena.

Arvoisa puhemies! Verotuen poiston valmisteverotuloja lisäävän vuositason vaikutuksen arvioidaan olevan noin 56 miljoonaa euroa vuoden 2027 tasolla ja noin 74 miljoonaa euroa vuoden 2029 tasolla. Sähköverotuen poistaminen nostaisi konesalitoimintaa harjoittavien yritysten kustannuksia verotuen poiston verran. Koska konesalien lopputuotteiden markkinahinta määräytyy pääosin kansainvälisillä markkinoilla, konesalien ei oleteta pystyvän viemään kustannuksia lopputuotteiden hintoihin ainakaan täysimääräisesti. Siten konesalitoimintaa harjoittavien yritysten voitot ennen yhteisöveroa alenisivat kutakuinkin verotuen poiston verran, minkä takia yhteisöverotulot alenisivat vuoden 2027 tasolla arviolta noin 11 miljoonaa euroa nykyisin mukaisella yhteisöveron tasolla. Siten ehdotetun muutoksen julkista taloutta parantavan vaikutuksen arvioidaan olevan vuonna 2027 nettomääräisesti noin 45 miljoonaa euroa, ja siihenkin liittyy monia epävarmuustekijöitä. Voidaan vain arvailla, paljonko verotuloja jää saamatta sen takia, että jo suunnitteilla olevat investoinnit jäävät kokonaan toteutumatta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

18.10 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämän sähköveroluokan noston yhteydessä voisi puhua laajemminkin teollisuuspolitiikasta ja sen merkityksestä meidän koko maallemme. Meidän tulee tässä salissa kyetä luomaan sitä pitkää katsetta, 10—15 vuoden katsetta, yrityksille ja tarjota sitä kautta rohkeutta ja mahdollisuuksia investoida tänne uusia teollisia laitoksia ja työpaikkoja. Tämä sähköveron vatkominen on yksi tapa tietenkin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

siihen, että luodaan vaan epävarmuuksia siihen investointiympäristöön, minkä pitäisi olla stabiili ja varma.

Myös omalla kotiseudullani Satakunnassa puhutaan paljon datakeskushankkeista. Datakeskuksilla on alueellisesti erittäin merkittävä rooli, ja tämän vuoksi kannattaisikin pitää ovia auki kaikille investoinneille. Osa datakeskuksista sijoittuu tietenkin kasvukeskusten ulkopuolelle: on halpaa maata, ja runkoverkot, sähköverkot ovat kyvykkyydeltään parempia tällä hetkellä siirtämään energiaa. Niillä on erittäin iso merkitys koko talousalueelle tällaisten kasvukeskusten ulkopuolella.

Datakeskukset tuottavat myös paljon hukkalämpöä, niin kuin tiedetään, ja hukkalämpöä hyödynnetään monessa paikassa, monessa kunnassa kaukolämmön tuottamisessa. Monet näistä kohteista ovat sellaisia, vaikka esimerkiksi metsäteollisuuden yhteydessä, että on valitettavasti jouduttu kapasiteettia sulkemaan ja tällä tavoin myös energian tuottaminen on muuttunut siinä mielessä, että välttämättä metsäteollisuuden yhteydessä olevilla tuotantolaitoksilla ei enää pystytä tulevaisuudessa kaukolämpöä järkevästi tuottamaan, joten silloin esimerkiksi datakeskusten rooli voisi tässä mielessä nousta erilaiseen asemaan ja tarpeelliseen rooliin.

Joten kyllä tässä koko energiansiirtoverkko- ja energiatuotantoasiassa pitää hyvin laajasti katsoa myös alueellisesti, missä sitä kantokykyä verkoissa on. Eli oikeastaan se, mitä peräänkuuluttaisin, on nimenomaan laaja keskustelu koko teollisuuspolitiikasta. Nyt puhutaan lähinnä datakeskuksista, mutta kyllä tätä voi peilata myös laajemmin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harakka.

18.12 Timo Harakka sd: Arvoisa rouva puhemies! Aikaisemmassa puheenvuorossani käsittelin siis lähinnä kansantaloudellista ja osittain myöskin turvallisuuspoliittista ulottuvuutta, jotka liittyvät Suomen kannalta digitaalisen keskusjärjestelmän välttämättömään datakeskusvetoisuuteen.

Mutta nyt haluaisin lausua pari sanaa ympäristöulottuvuudesta. Ja tässä kohtaa haluan esittää vakavan moitteen valtiovarainministeri Purralle, joka väitti, että sähkö ei Suomessa riitä datakeskuksille. Hän jätti mainitsematta, että sähköntuotanto noudattaa kysyntää. Kun ministeri päivitteli, että iso datakeskus voisi käyttää puolet Loviisan tuottamasta ydinvoimasta, hän ei samalla sanonut, että jo nyt on rakenteilla ja kaavoitettuna tuulivoimaa kaksi kertaa tämän tarpeen verran, tuotantoa, joka vain odottaa kysyntää. Tämä kapasiteetti saadaan siis saman tien käyttöön.

Tuulivoimaa on niin sanotusti putkessa peräti 50 000 megawattia, eli nykyisellä teho-kertoimella laskien 125 terawattituntia. Vertailun vuoksi Suomen nykyinen sähkönkulutus on 80 terawattituntia. Tuotantoa voidaan siis lisätä merkittävästi. Ja hetken päästä palaan siihen, mitä tapahtuu, kun ei tuule. Tämä on aina se vastakysymys.

Toisaalta hallitus on omalla omituisella tavallaan niin sanotusti ratkaisemassa asian myös toisesta päästä. Suunnitelmissahan on estää tuulivoimaloiden rakentaminen täysin kohtuuttomilla etäisyysvaatimuksilla. Tilannetta siis ajetaan kahta kautta kriisiin. Saamme odottaa kansantalouden kasvua aika pitkään, jos ei tässä päästä järkevämmälle tolalle.

Mitä sanoo Fingrid? Fingrid sanoo, että lisäkysyntä olisi toivottavaa, koska se tuo myös lisää tuotantoa. Taattu kysyntä luo tarjontaa.

Ministeri ja hänen puolueensa pelottelevat kansalaisia myös kasvavalla kotitalouksien sähkölaskuilla. Tämä pelottelu menee hyvin perille toreilla, sillä tämä kysymys aidosti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

huolettaa tuhansia somekeskustelijoita. Mutta jos sähkö ei sittenkään lopu, kuten äsken juuri totesin, jää edelleen huoli kulutuspiikeistä, jotka jo nyt heittelevät sähköhintaa varsin välein. Datakeskuksilta pitääkin vaatia kulutusjoustoja ja tarvittaessa myös varavoiman käyttöönottoa, joka ylipäänsä tasaa tuotantokuormaa. Toisin sanoen tilanne paranisi nykytasosta. Yksin tämä äsken mainittu Forssan jättikeskus sisältäisi 353 varavoimalaa.

Arvoisa puhemies! Konesalien verokohtelu sisältää jo nyt vaatimuksen hukkalämmön käyttämisestä ensisijaisesti kaukolämpönä. Se vähentää ilmastopäästöjä, ja sitä on maailmalla katsottu lähestulkoon edelläkävijäratkaisuna sekä ilmastotoimena mutta myöskin tämän sähköntuotannon hyödyntämisenä. Oikeastaan luvut ovat jo nyt melko merkittävät. Yksin Microsoftin osuus lämmityksen hiilidioksidipäästöjen vähennyksistä on 400 000 megatonnia vuodessa. Yksin nämä Microsoftin tulevat palvelukeskukset vastaavat 40 prosentista Espoon kaupungin kaukolämmöstä. Tämä on oikeastaan lähes ainoa ilmastotoimi, jota tämä hallitus edesauttaa, ja nyt tämä koko sekoilu uhkaa myös sitä, samoin kuin investointivarmuutta, kasvua, innovaatioita ja digitaalista tuottavuuttamme.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

18.17 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Yksi nyanssi vielä tähän keskusteluun, joka on ehkä syytä ottaa huomioon valiokuntakäsittelyssä, liittyy vuoden 2026 osalta tähän EU-oikeudelliseen kysymykseen. Vuoden 2021 energiaverouudistus, jossa alennettiin muun muassa konesali- ja kaivostoiminnan sähköveroa, sisältyy Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan. Suomi on tällä perusteella saanut EU:lta RRF-maksatuksia. Ehdotetusta sähköverotuen poistosta voi seurata, siis voi seurata, että komissio katsoo uudistuksen olevan tältä osin peruttu. Tästä taas voi seurata EU-tulon menestyksiä, joiden määrän arviointiin liittyy huomattavaa epävarmuutta. Valiokuntakäsittelyssä varmasti kaikki nämä oleelliset asiat käydään läpi, ja ehkä kannattaa joihinkin jopa epäoleellisiinkin takertua siellä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.18 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Harakka tuossa viittasi, että Suomessa on sähköä kohtuullisen helposti tarjolla, mutta tähän liittyy semmoinen ongelma, että kun energiatuotantoa rakennetaan, se on erittäin pääomavaltaista ja ne ovat aika hitaasti rakennettavia juttuja. Ydinvoimassa kestää vähintään kymmenen vuotta, että me saadaan sitä kautta jotain sähköä. Tuulivoimaa voidaan rakentaa, mutta meillä on kaavoitusongelmia tuulivoiman osalta. Merituulivoima ei ole edennyt tuolla kovinkaan paljon. Kyllä meillä tällaisia ongelmia tässä on. Sen takia meidän pitäisi yrittää rakentaa tällaisia... Esimerkiksi jos tuulivoimaa saadaan aikaiseksi, niin kun tuulee aina aika ajoin, sitten energiaa pitää saada varastoitua, ja silloin se vetykuvio tulee siinä mukaan. Aurinkoenergia on tietyllä tavalla tiettyinä aikoina. Tämä on aika iso kokonaisuus, ja tämä on aika pääomavaltaista ja aika hitaasti toteutettavissa.

Sitten kun katsotaan meidän kantaverkkouudistuksia, niin kun uutta kantaverkkoa Suomessa yritetään vetää melkein minne vain, niin se on yli kymmenen vuoden projekti, että me saadaan kantaverkkoa vietyä jonnekin, liittyen kaavoitukseen ja liittyen kaikkiin muihin asioihin. Jos datakeskuksia yritetään saada huomenna, ne rakennetaan nopeasti, niitä saadaan vuodessa pystyyn, mutta meillä ei ole sitten energiatuotantoa niin paljon, että me

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

pystyttäisiin hirveän monia datakeskuksia yhtä aikaa tekemään. Kyllä tämä vaatii tähän sähköntuotantokykyyn aika isoja panostuksia, ja toivoisin kyllä, että näin tehdään. Meillä on aika stabiili ollut tämä sähkönkulutus tässä viimeiset parikymmentä vuotta. Siinä ei ole kauheasti tapahtunut muutosta, koska teollisuuden sähkönkulutus on pienentynyt ja kuluttajien on kasvanut. Se on pysynyt aika lailla siellä samalla tasolla, ja nyt nämä datakeskukset voivat tuoda siihen uuden ison piikin. Itse olen työskennellyt ydinvoimalaitoksella 12 vuotta, ja jotenkin tunnistan, mitä kaikkea se tarkoittaa, jos puhutaan ydinvoimasta, ja se ei ole varmaan tässä se todennäköisin vaihtoehto. Kyllä minä luulen, että näistä muista haetaan niitä ratkaisuja.

Mutta kaiken kaikkiaan itse toivoisin, että me oltaisiin jatkossakin sähkön tuotantokustannuksillemme kilpailukykyinen alue, ja silloin se tuo sentyyppistä toimintaa tänne, josta me sitten hyödynme vähän muutenkin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harakka.

18.20 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Lylyn huomiot ovat erittäin tärkeitä. Ne korostavat sitä, että datatalous ja energiapolitiikka todellakin kiertyvät yhteen. Puhdas energia ja vakaat verkot ovat tälläkin hetkellä se Suomen kilpailuvaltti, jota toivotavasti emme nyt menetä lähinaapureillemme, jotka suunnittelevat tietenkin jo huomattuaan, että Ruotsiin aiotut investoinnit ovatkin päättyneet Suomeen — tästä käydään siellä jo laajaa keskustelua — että hyvä, he lähtevät nyt kilpailemaan Suomen kanssa, ja pahoin pelkään, miten siinä käy.

Kun siis datatalous ja energiapolitiikka ja myös ilmastopolitiikka, kuten äsken totesin, liittyvät toisiinsa erottamattomasti, niin silloin juuri tarvittaisiin tämän poukkoilun ja Hölmölän peiton jatkon ja epävarmuuden sijaan määrätietoista strategista teollisuus- ja datapolitiikkaa, sellaista näkemystä, jossa nämä kaikki asiat otetaan huomioon, samoin kuin tietysti turvallisuusnäkökohdat, huoltovarmuus ja alueellinen reiluus. Tätä me jäämme nyt odottamaan, ja tämä on kaikkein pahinta myrkkyä, että päivittäin tulee erilaisia tietoja ja epävarmuutta siitä, millä tavoin erilaisia toimijoita ja potentiaalisia halukkaita investoreita täällä käsitellään.

Toivon tietenkin, että selvitysmies Mattilan raportti, johon tietenkään tänään ei ole nyt ollut suurta mahdollisuutta hyvin syventyneesti perehtyä, antaa vähän viitettä siitä, millä tavoin tästä mentäisiin eteenpäin, mutta kyllä tämän hallituksen toiminta on valitettavasti tältä osalta varsin surullista ja pahoin pelkään, että tulee suomalaiselle kansantaloudelle kalliiksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Keskustelu on päättynyt... — Anteeksi, ei olekaan vielä päättynyt. — Edustaja Lyly.

18.22 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Kotiseudullani tuolla Pirkanmaalla on käyty keskustelua myöskin siitä, miten voidaan sijoittaa tällaisia datakeskuksia sinne. Kyllä siellä tämä energiaverkko on se pullonkaula, ensimmäinen pullonkaula, ja nämä ovat semmoisia isoja kysymyksiä, jotka tässä pitää ratkaista. Sen osalta tämä nämä kaavoitus- ja muut ongelmat ovat aika keskeisiä asioita.

Sitten jos ajatellaan näitä verkkoratkaisuja, joissa kantaverkkoa ja sitä liittymää saadaan aikaiseksi, niin sitten totta kai tulevat myös kysymykset siitä, onko meillä sitä energiatuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2025 vp

tantoa riittävästi tarjolla. Sitä tällä hetkellä on, mutta jatkossa sitä ei ole riittävästi, jos sitä halutaan saada.

Ehkä kaikkein tärkein kysymys tässä, jos ja kun me tuulivoimaa saadaan lisättyä, on tämä säätövoiman rakentaminen. Erilaisia ratkaisuja on olemassa. On olemassa erilaisia al-lasratkaisuja, erilaisia kaivosratkaisuja, sellaisia, missä vettä käytetään tämän säätövoi-man elementtinä, mutta ne ovat kanssa erittäin kalliita ja erittäin isoja hankkeita. Tästä ko-konaisuudesta olisi huolehdittava, kun näihin datakeskuksiin mennään, ja olen samaa miel-tä kuin edustaja Harakka, että tämän energiapolitiikan ja datakeskuspolitiikan pitäisi kul-kea käsi kädessä, jotta me saadaan riittävän hyviä ratkaisuja aikaiseksi — ja ennakoivia rat-kaisuja. Nämä ovat kaikki semmoisia ratkaisuja, joissa ennakoivuus ja aika pitkälle tule-vaaisuuteen katsominen olisi tärkeää. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harakka.

18.24 Timo Harakka sd: Kiitos, rouva puhemies! Jatkan tuosta, mihin edustaja Lyly jäi.

Täytyy sanoa nyt ihan täältä salista kuunnelleena, että tuo valtiovarainministeri Purran puheenvuoro datakeskuksista oli oikeastaan halveksivinta, mitä Suomen hallituksen edus-taja on voinut investointihalukkuille yrityksille sanoa. Se veti lokaan koko tämän datakes-kusalan, ikään kuin se olisi jonkinlaista puolirikollista toimintaa, joka uhkaa suomalaisten kansalaisten hyvinvointia, sen sijaan, että puhuttaisiin siihen sävyyn, että se tuo kasvua, kauan kaivattua rakennusalan elpymistä ja myös pysyviä työpaikkoja.

Osana tätä tietynlaista halventamista on se, että nähdään, että nämä datakeskukset ovat jotenkin täysin erilaista teollisuutta kuin perinteinen teollisuus. Nyt täytyy sanoa, että hä-nen puolueensa näkemys teollisuudesta on sellainen aika nostalginen, jostain 60- ja 70-lu-vulta, jolloin varmaan on se edellinen kosketus teolliseen työhön — jolloin oli paljon työ-väkeä myöskin omassa kotikaupungissani, metsäteollisuuskaupungissa Äänekoskella, teh-taalla, mutta eipä ole enää. Vaikka tuotantomäärät ovat kasvaneet, vaikka uusiakin tuotan-tolaitoksia syntyy, niin ei siellä tehtaan haalareissa toimi montaakaan sataa henkilöä nyt enää, jolloin datakeskukset ovat työllistäjinä aivan verrannollisia. Silloin täytyy sitten ky-syä, eivätkö nämäkään työpaikat nyt sitten hallitukselle tunnu kelpaavan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.